

Hantering av kontosaldo och transaktioner vid rapportering till Riksgälden.

Enligt föreskrifterna ska transaktionsfil1 ("T1") visa sådana transaktioner som registrerats men ännu inte bokförts medan transaktionsfil2 ("T2") ska visa de transaktioner som faktiskt bokförts på de konton som finns i kontofilen från och med dag2 till och med dag4.

Till följd av att såväl begreppen registrering liksom bokföring inte är fullt ut harmoniserade mellan instituten och på grund av att institutens system, administrativa rutiner och övriga förutsättning skiljer kan detta ibland bli missvisande eller förvirrande.

Nedan följer en förklaring av hur Riksgäldens system för ersättningsfallshantering fungerar och syftet med de olika filerna. Förhoppningen är att detta kan ge en bättre förståelse för vad de olika filerna används till och vad de bör innehålla.

Riksgäldens system - hantering av filer:

När filerna inkommer (dag1)¹ läses dessa in i Riksgäldens system och ett "ärende" skapas för varje insättare i kundfilen. Insättarens saldo och upplupen ränta hämtas från det belopp som anges i kontofilen.

De transaktioner som rapporteras i T1 fungerar endast som en upplysning och påverkar inte kundens saldo.

De transaktioner som sedan rapporteras i T2 debiteras eller krediteras kundens saldo.

Därefter fastställs kundens ersättningsgrundande belopp till det belopp som rapporterades i kontofilen plus/minus de belopp som rapporterats i T2 och utbetalning av ersättning sker.

Syftet med transaktionsfil1 (T1).

T1 ska visa sådana transaktioner som registrerats men ännu inte bokförts.

Syftet med T1 är att visa sådana transaktioner som initierats men som *inte* påverkat det saldo som rapporteras i kontofilen. Det handlar alltså om transaktioner som – under förutsättning att de faktiskt kommer att

¹ Den så kallade dag1-filen består av följande filer - Kund.txt, Konto.txt, Kontofordelning.txt samt Transaktion.txt (TD1). "Dag4-filen" består endast av en fil – Transaktion.txt.

genomföras² - bör påverka det kontosaldo som rapporterats i kontofilen för att kundens saldo (det belopp insättaren har rätt till ersättning för) ska bli korrekt.

Sådana transaktioner som redan påverkat kontosaldot ska inte ingå i T1.

Av detta skäl ska T1 inte innehålla bokföringsdag. Med bokföringsdag menas som, framgår ovan, den dag då kundens kontosaldo justerats i inlåningssystemet.

Syftet med transaktionsfil2 (T2).

T2 syftar till att rapportera sådana transaktioner som genomförts efter att kontofilen upprättats och – för att kundens kontosaldo ska bli korrekt – måste debiteras/krediteras det saldo som rapporterades i kontofilen. Saldot i kontofilen ska alltså inte redan ha justerats för dessa belopp. Har kontofilen redan justerats för en transaktion och denna också ingår i T2 kommer ”dubbelräkning” uppstå och kunden erhålla felaktig ersättning.

Om en transaktion som rapporterats i TD1 faktiskt genomförs ska den också återfinnas i T2. Om en transaktion som rapporterades i TD1 inte genomförs (till följd av omständigheter som beror av konkurs eller annat skäl) ska den inte rapporteras i TD4.

Om en transaktion genomförs efter att kontofilen upprättats (dvs inte har återspeglats i saldot i kontofilen) ska den alltid rapporteras i T2.

Av detta skäl bör T2 också innehålla bokföringsdag. Med bokföringsdag menas som, framgår ovan, den dag då kundens kontosaldo faktiskt justerats.

TD4 får heller inte innehålla konton som öppnats efter dag1 (dvs konton som inte fanns i den ursprungliga kontofilen).

Preliminärbokade transaktioner

Vissa institut (huvudsakligen större banker) preliminärbelastar kontosaldot i samband med att en transaktion registreras och redovisar ibland för insättaren ett s.k. tillgängligt belopp där hänsyn tagits till preliminära transaktioner. En slutgiltig belastning av kontosaldot sker dock först i samband med att transaktionen slutligen bokförs. I filerna anger dessa institut kontosaldot utan hänsyn till det preliminära beloppet, dvs. det verkliga kontosaldot utan justering för registrerade men ännu ej bokförda transaktioner.

² Vid ett ersättningsfall är det inte säkert att en transaktion som en kund registrerat faktiskt genomförs. Detta är givetvis inte något som kan ske under normala omständigheter men ett ersättningsfall är inte normala omständigheter.

I transaktionsfil1 anges de preliminära ännu ej bokförda transaktionerna (som följaktligen ej tillåts belasta kontosaldot i kontofilen). I transaktionsfil2 anges sedan vilka av de transaktioner i TD1 som slutligt genomförs samt eventuella nya transaktioner som bokförts och därmed ska belasta kontosaldot.

Denna lösning används av i princip samtliga större banker.

Direktbokade transaktioner

Vissa institut clearar inte sina transaktioner själva utan översänder ett uppdrag till en annan bank ("partnerbank") för att effektuera överföringarna. I många fall tillåts registrerade transaktioner att omedelbart belastar saldot i inlåningssystemet – trots att transaktionen inte ännu genomförts av partnerbanken, dvs. institutet har redan bokfört (justerat kontosaldot) för transaktionen i fråga. Vid ett ersättningsfall finns en risk att clearingbanken inte genomför de transaktioner som institutet begärt (och möjligen redan bokfört).

I ett sådant fall måste dessa belopp återföras till kundens kontosaldo för på ett korrekt vis spegla kundens behållning hos institutet.

För de institut som registrerar transaktioner innan dessa faktiskt genomförs finns två sätt att lösa detta. Antingen justeras kontofilen för att *inte* inkludera dessa transaktioner, dvs transaktioner som registrerats men ännu inte slutligt genomförts av partnerbanken har *inte* påverkat kontosaldot i kontofilen. Huruvida transaktionen i fråga faktiskt genomförts och därmed ska påverka kontosaldot framgår i så fall av T2.

Alternativt, om kontosaldot redan justerats för dessa transaktioner, måste institutet istället – om dessa transaktioner av någon anledning inte skulle genomföras av clearingsbanken – ha kapacitet att återföra eventuella icke genomförda transaktioner (men som redan påverkat kontosaldot) i T2.

Riksgälden godtar således två alternativa lösningar:

Alternativ1:

- 1) Kontosaldon i Kontofilen har belastats för registrerade transaktioner som kommer skickas vidare till partnerbanken för effektivering.
- 2) Transaktionsfil1 får inte också innehålla dessa transaktioner.
- 3) Transaktionerna ska inte också återfinnas i transaktionsfil dag4 om partnerbanken faktiskt genomför transaktionerna.
- 4) Institutet ska ha kapacitet att återföra dessa transaktioner (som en insättning) i transaktionsfil2 för det fall partnerbanken inte effektuerar transaktionerna i utbetalningsfilen.

- 5) Institutet ska på begäran från Riksgälden kunna skapa en dag2-fil och en dag3-fil. Dessa filer ska vara identiska med dag1-filen men avse förhållandet per dag2 eller dag3.

Alternativ2:

- 1) Kontosaldot i kontofilen är inte justerat för de transaktioner som registrerats men som partnerbanken ännu inte utförts.
- 2) Transaktionerna återfinns i transaktionsfil1.
- 3) Transaktionerna återfinns i transaktionsfil2 *om* partnerbanken genomför dem.
- 4) Transaktionerna återfinns inte transaktionsfil2 om partnerbanken *inte* genomför dem.